

Samatajevin suku oli perustamassa ja asuttamassa seitsemää vienalaiskylää

Ensimmäinen Samatajevin sukuun kuuluva henkilö esiintyy vuoden 1678 henkilueluettelossa Paanajärven pogostan Jyskyjärven kylästä, joka siihen aikaan kuului Novgorodin ujezdiin eli kihlakuntaan. Sukunimeä ei mainita – se selviää myöhemmistä arkistolähteistä – mutta on etunimi ja patronymi eli isännimi. Luettelossa sanotaan: ”talossa asuu talonpoika Vaska Grigoreinpoika, hänellä poika Ilja, kaksivuotias”. Suvun kantaisä oli siis Grigorei. Hänen syntymä – ja kuolinajastaan ei ole löytynyt tietoa. Edelleen arkistolähteistä käy ilmi, että Vaskan poika Ilja oli syntynyt noin 1643, ja tästä voimme olettaa Grigorein syntymävuodeksi 1620.

Jyskyjärven kylä on vanha kylä. Se sijaitsee paikassa, missä Vienan Kemijoki aloittaa matkansa kohti merta ottaen mukaansa Kuittijärvien ja Tsirkka-Kemijoen vedet. Vuoden 1597 valvontakirjan mukaan Jyskyjärven oli 15 taloa, joissa asui ainakin 21 miestä. Nimet ovat kaikilla venäläiset. Vain yhden – Senka Ivanovin – kohdalle on merkitty, että hän on karjalainen. Tarkoittaako tämä, että kylän muut asukkaat olivat venäläisiä? Toivottavasti ei, sillä Jyskyjärvi on vanha karjalainen kylä. Tuo karjalaiseksi merkitty Senka Ivanov oli ehkä vasta muuttanut Suomesta, silloisen Ruotsin puolelta rajaa, ja asettunut elämään tähän kylään. Teoriassa edellä mainitun Grigorein vanhemmat saattoivat jo silloin asua Jyskyjärven ja hänkin on voinut syntyä tässä kylässä, mutta todisteita ei ole ja perimätiedot kertovat muuta.

Suku on tullut Jyskyjärven ”jostakin Vienan takaa, Kolmikorasta”. Näin kerrottiin v. 1886 J. W. Juveliukselle, kun hän poikkesi Kenttijärven, jonne Vaska

Grigorjevin poika Ilja perheineen oli muuttanut Jyskyjärvestä (Pertti Virtaranta: Vienan kyliä kiertämässä, s. 198).

Onko asia näin? Miksei, kun tiedämme, että yhdeksännellä vuosisadalla eli toista tuhatta vuotta sitten Vienanjoen vasemmalla rannalla hieman alempana Pinega – ja Vienanjokien yhtymäkohtaa oli suuri ”mogora”. Sinne kerääntyivät lähiseutujen lappalaiset, karjalaiset, marilaiset, vesjalaiset, permjakit ym. kaupantekoon. Siellä myytiin kalaa, lihaa, turkiksia, suola, hunajaa ja monenlaista muuta tavaraa. Sana ”mogora” tarkoitti Vienanjoen seutuvilla suurta kauppatoria. Lähelle tätä toria alkoi ajan kuluessa ilmestyä taloja, joista kasvoi pieniä kyliä. Vuonna 1686 ne oli yhdistetty pogostaksi, joka sai nimen Kolmogory. Nimi syntyi sanoista ”okolo mogory”, joka tarkoittaa lähellä toria (J. Mansurov: *Legenda Holmogorista, Vokrug sveta* -lehti, nro 8/1984, ss. 54-57).

Nykyään tämän historiallisen pikkukaupungin nimi on Holmogory. Ylempänä mainitut suomalais-ugrilaiset kansat ovat siirtyneet vuosisatojen kuluessa mikä minnekin. Kuitenkin, että Arkangelin alueella on aikaisemmin asunut karjalaisia, näkee karjalaisista paikannimistä, joita on vielä kartassa: *Korely*, Lahta (Lahti), *Kegostrov* (Käkisaari), *Konda* (Kontie), *Kargopol* (Karhunpelto), *Pertozero* (Pirttijärvi), jne.

Matti Pöllä toteaa kirjasaan ”Vienan Karjalan etnisen koostumuksen muutokset 1600-1800-luvulla, s. 152, muistuttaen Juveliuksen tallentamista tiedoista, että ”M. Salmisen 1900-luvun alussa tallentaman muistitiedon mukaan Kenttijärven Samatajevit ovat lähtöisin Nurmeksen seutu-

vilta”. Edelleen Pöllä arvelee, että ”sisällöltään toisistaan poikkeavat kertomukset voivat silti olla paikkansa pitäviä, jos olettaa, että alun perin Suomen Karjalasta lähtenyt Samattaisen suku muutti 1700-luvulla Vienanjokivaresta Jyskyjärvelle...” Sukunimelle Samattainen ei ole löytynyt pohjoiskarjalaisista vastinetta.

Mikä näistä perimätiedoista pitää paikkansa? Onko suku voinut tulla Suomesta, jos sieltä ei ole löytynyt vastinetta sukunimelle? Juveliuksen saamat muistitiedot tuntuvat luotettavammalta, koska ne on muistiin merkitty toistakymmentä vuotta aikaisemmin kuin Salmisen merkitsemät tiedot. Kaikki voi kuitenkin olla toisin, jos löytyisi ”mustaa valkoisella”.

Vuoden 1707 henkikirjassa on Jyskyjärven kohdalla seuraava tieto: ”Talossa asuu talonpoika Vasili Grigorjev, hänen poikansa Ilja ja Iljan poika Averkij, noin 10-vuotias”. Vuonna 1720 Venäjällä toimitettiin ensimmäinen väestönlaskenta, jonka tietojen mukaan ”talossa asuivat leski, 77-vuotias talonpoika Vasili Grigorjev, hänen 47-vuotias poikansa Ilja ja Iljan pojat, 14-vuotias Mokei ja 4-vuotias Harlam”. Tiedoista puuttuu Iljan vanhin poika Averkij. Hän oli ehkä kuollut tai otettu armeijaan ja hävinnyt sille tielle. Poikien isä Vasili kuoli jo samana tai seuraavan vuonna 1721 ja Ilja muutti perheineen jostakin tuntemattomasta syystä Jyskyjärven kylästä korpeen, kalaisan Kenttijärven rannalle ja perusti näin sinne uuden kylän, Kenttijärven. Vuoden 1723 henkikirjasta löytyy tieto Repolan pogostan Jelttijärven kolmanneksen vasta perustetusta Kenttijärven kylästä, jossa ”asuivat talonpoika Ilja Vasiljev, 60-vuotias, hänen poikansa

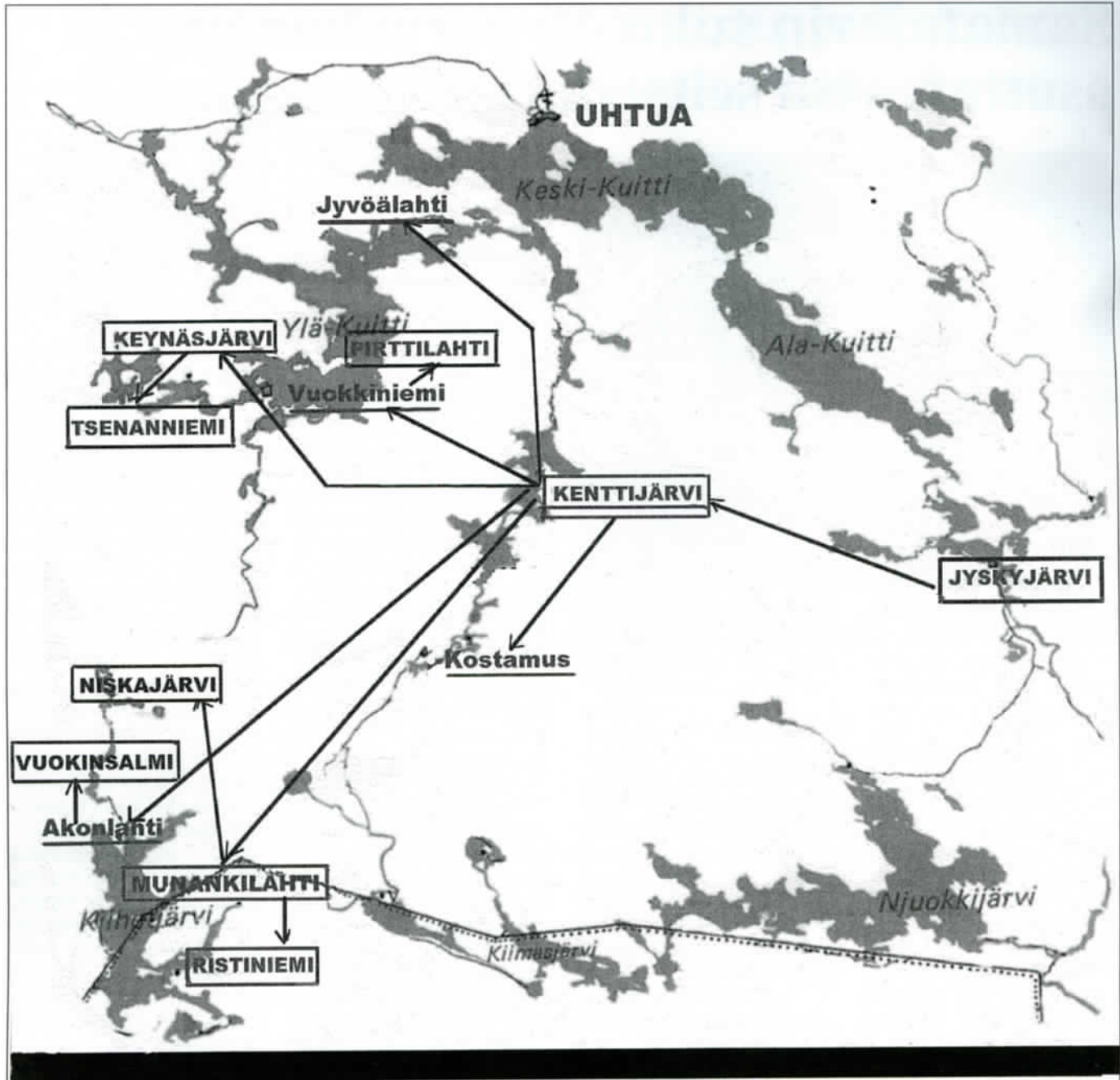
Mokei, 16-vuotias, Harlam, 6-vuotias ja Alimpei, 2-vuotias”. Kylässä oli v. 1723 yksi talonpoikaistalo ja asukkaat yhteensä neljä henkeä. Kirjurille näyttää tulleen virhe, sillä Ilja oli 49–50 -vuotias.

Toisen väestönlaskun aikana v. 1745 Kenttijärvessä asui vain 40-vuotias Mokei ja 23-vuotias Alimpei. Heidän isänsä Ilja Vasiljev oli jo kuollut ja Harlam-veli otettu sotapalvelukseen noin v. 1740. Vasta v. 1754 selvisi, että edellisessä väestönlaskennasta v. 1745 olivat jääneet pois Vasilin pojat Semen (22-vuotias) ja Iosif (Osip) (17-vuotias). Näin ollen nyt tiedämme, että Ilja Vasilinpojalla oli poikia yhteensä kuusi.

Kolmas väestönlaskenta v. 1762 (1763) oli siitä erikoinen, että nyt ensimmäistä kertaa Venäjällä ylöspantiin myös naispuoliset henkilöt. Laskennan tuloksista löytyy uusia tietoja Ilja Vasilinpojan lapsista, nimenomaan hänen tyttäristään, joita oli neljä: Anna, Agafja, Marfa ja Ustenija. Näin Iljalla oli lapsia yhteensä kymmenen, ikäjärjestyksessä Averkij 1697, Mokei 1706, Anna 1712, Harlam 1716, Alimpei 1721, Agafja 1725, Marfa 1732, Ustenija 1732, Semen 1733 ja Osip 1738 (kaikki syntymävuodet ovat noin-lukuja). Ensimmäiset viisi lasta syntyivät Jyskyjärven, loput Kenttijärvessä.

1) **Averkij** synt. noin 1697. Hänestä ei ole löytynyt muita tietoja, kuoli ehkä jo nuorena.

2) **Mokei** (v:sta 1762 nimi on kirjoitettu Moisei), oli syntynyt noin 1706 Jyskyjärven ja kuollut 1782 Munankilahdessa (venäjäksi Nima – tai Nilmaguba). Vuoden 1745 jälkeen Mokei muutti perheineen Kenttijärvestä ja perusti Kiitehenjärven rannalle uuden kylän Munankilahden. Hänen 10-

UUDET KYLÄT

Kenttjärvi
Munankilahti
Ristiniemi
Niskajärvi
Pirttilahti
Tsenanniemi
Vuokinsalmi

Iljan lapsista kolme jäi Kenttjärveen (Alimpei, Semen, Osip). Moisei muutti Munankilahteen, Harlam karkasi armeijasta ja ilmestyi myöhemmin Akonlahteen, Anni meni miehelle Jyväskylänteen, Agafja Keynäsjärveen ja sieltä edelleen Tsenaniemeen, Marfa Kostamukseen. Ustenja eli Oksenie meni miehelle Vuokkiniemeen, ja edelleen Pirttilahteen. Vanhin lapsista, Averkij, kuoli ehkä jo ennen 1707.

henkinen perheensä oli vielä 1762 kylän ainoana eläjänä. Mokein toinen vaimo oli Marfa Fomantytär Luvajärvestä (synt. noin 1722).

Mokeilla (tai Moiseilla) oli lapsia ensimmäisestä

avioliitosta (vaimon nimeä ei tiedetä) seuraavasti: 1) Anna (n. 1728) ja Boris (n.1732), joka otettiin armeijaan 1758 eikä hänestä ole sen jälkeen löytynyt mitään tietoa. Toisesta avioliit-

tosta lapsia oli kuusi: 3) Boris (n.1745), 4) Jegor (n.1746), 5) Darja (n.1748), 6) Matrona (n. 1750), 7) Melanja (n.1751) ja 8) Foma (n.1754).

Ensimmäiset kaksi lasta

olivat syntyneet Kenttjärvenissä. Moisein pojista nuorempi Boris muutti Munankilahdesta v. 1782 ja perusti Ristiniemen kylän. Myös Jegor lähti Munankilahdesta ja asettui uuteen Niskajär-

ven kylään. Nuorin pojista Foma jäi asumaan Munankilahteen. Hänen vaimonsa oli Jevdokija Iivantytär Akonlahdesta. Lapsia heillä oli neljä: 1) Jelena (s. 1777), 2) Pimen (s. 1779), 3) Marfa (s. 1781) ja 4) Potap (s. 1784).

Potap Fomanpojan sukunimi oli vuoden 1850 väestönlaskennan mukaan **Zamotajev**. Niskajärveen muuttaneen Jegor Moiseinpojan jälkeläisten sukunimi oli vuoden 1850 tietojen mukaan **Zamatajev**.

Vanhin Moisein lapsista tytär Anna oli annettu miehelle luvajärveläiselle talonpojalle Pimen Fedotiville (Fedotanpoika). Perhe muutti vuoden 1762 jälkeen Munankilahteen. Pimen Fedotanpoika ja ja Anna Moiseintytär o.s. Samatajev ovat suvun kantaisä ja kantaäiti: heidän jälkeläistensä sukunimi on **Dobrinin**.

3) **Anna** oli syntynyt 1712 Jyskyjärvessä ja kuoli 1779 Jyväskylästä, jonne hänet oli annettu miehelle Rodion Suavanpojalle, synt. 1710. Rodion oli toinen Suava kahdesta pojasta. Rodionilla ja Annalla oli kahdeksan lasta: 1) Petr (s. 1730), 2) Iosif (Osip) (s. 1735), 3) Jevdokija (s. 1737), 4) Afanasij (s. 1740), 5) Ustenija (s. 1741), 6) Iosif (s. 1745), 7) Lukeria (s. 1747) ja 8) Jevdokija (s. 1758).

Rodionin lapsista vanhimmalla Petrillä eli Pekalla oli poika Timofei eli Timo. Timon lapset, pojat Simana ja Aleksii ovat vuoden 1850 henkilueettelossa Jyväskylän kylästä sukunimellä Kenijev eli siis näin ollen Anna, Ilja Samatajevin tytär Kenttijärvestä on tämän Kenijevin sukuhaaran kantaäiti: suku alkaa Rodion Suavanpoika Kenijevistä.

4) **Harlam eli Harlampei (Harlantei)**, synt. noin 1716 Jyskyjärvessä. Otetettiin vuoden 1740 tienoilla rekruutaksi armeijaan eikä hänestä sen jälkeen yli 40 vuoteen ollut mitään tietoja. Vasta tällöin selvisi, että Harlam – oltuaan jonkin aikaa armeijan palveluksessa – oli karannut ja piileskellyt

se jälkeen metsäpirtillä josakin salojärven rannalla. Sitten kun v. 1780 tsaarin ukaasilla oli annettu amnestia armeijasta karanneille, hänet oli vuoden 1782 väestönlaskennassa merkitty kirjoihin Akonlahdessa, missä hän perheensä kera eli. vaimona hänellä oli kiimasjärveläisen talonpojan Agafon Kalininin tytär Marfa. Lapsia heillä näyttää v. 1782 olleen vain yksivuotias tytär. Nähtävästi oli muitakin lapsia. Jonkin vuoden kuluttua Harlam oli kuollut. Hänen leskensä Marfa Agafonova löytyy kolmen lapsensa kera vuoden 1793 rippikirjasta Vuokinsalmen kylästä, minne perhe oli muuttanut Akonlahdesta. Marfa oli silloin 54 vuoden ikäinen ja lapsista Ivan 16v, Arhip 14v ja Uljana 11 v.

Vuoden 1850 väestönlaskennan tietojen mukaan Vuokinsalmessa asui Petr Arhipanpoika Harlantjev perheineen. Vuoden 1900 rippikirjassa Vuokinsalmessa on useita ihmisiä, joilla oli sukunimi Harlantjev. Näin Samatajevin suvusta erkanevan sukuhaaran – kantaisä Harlam ja kantaäiti Marfa Agafonova Kiimasjärvestä – jälkeläisten sukunimeksi tuli **Harlampijev** tai **Harlantijev**.

5) **Alimpei**, synt. n. 1721 Jyskyjärvessä ja kuollut 13.9.1792 Kenttijärvestä. Hänen vaimonsa, Maria Ivanova Paanajärven pogostan Tsiksan kylästä, oli syntynyt noin 1727 ja kuoli 13.9.1792 Kenttijärvestä. Heillä oli kolme lasta: Leonte s. noin 1749, Akulina synt. noin 1752 ja Fedosja s. noin 1763. Leonteilla oli myöhemmin ainakin viisi lasta – neljä tytärtä ja poika Arhip, syntynyt noin 1784. Vuoden 1850 väestönlaskennan mukaan tämä Arhip Leonteinpoika asui perheineen Kenttijärvestä ja hänen sukunimensä oli Samatajev. Näin siis **Alimpeista alkanavan sukuhaaran** jälkeläisten sukunimi on **Samatajev**.

6) **Agafja** oli syntynyt Kenttijärvestä noin 1725 ja kuoli Keynäsjärvessä 1780. Hänen puolisonsa Simana

oli Keynäsjärvestä, missä hän oli syntynyt noin 1725 ja missä hän myös kuoli 1775. Simana eli Semen oli saman kylän jo kuolleen talonpojan Trifon Giorgievin avioton lapsi. Simalla ja Agafjalla oli neljä lasta: kaksi poikaa Isaj ja Dorofei ja kaksi tytärtä Afimja ja Irina. Näistä tyttäristä Afimja meni miehelle Voikulan (Hämehen) kylän talonpojalle Suava Sevastjaninpojalle ja Irina Vuokinsalmen talonpojalle Iivana Paavonpojalle. Vanhempiansa kuoleman jälkeen pojat Isaj ja Dorofei muuttivat Keynäsjärvestä vasta perustettuun Tsenanavalokiin eli Tsenaniemeen ja olivat sen ensimmäisiä asukkaita. Heidän jälkeläistensä sukunimenä oli vuoden 1850 väestönlaskennan mukaan Semenov. Tämän Semenov-sukuhaaran, joka siis on lähtöisin Kenttijärvestä, kantaisä oli avioton poika Semen (Simana) ja kantaäiti Agafja, Ilja Samatajevin tytär Kenttijärvestä.

7) **Marfa** oli syntynyt noin 1732 Kenttijärvestä ja kuoli 7.10.1802 Kostamuksesta. Hänen puolisonsa oli Gerasim Iljanpojan poika Jegor, talonpoika Kostamuksesta, syntynyt noin 1732 Kostamuksesta, missä myös kuoli 15.11.1802. Avioparilla oli ainakin kahdeksan lasta: 1) Jakov, synt. noin 1748, 2) Fekla, synt. noin 1753, 3) Uljan, synt. noin 1757, 4) Semen, synt. noin 1760, 5) Kondrat, synt. noin 1763, 6) Ivan, synt. noin 1764, 7) Jefrem, synt. noin 1766 ja 8) Marina, synt. noin 1768. Vuoden 1850 väestönlaskennan mukaan näiden Jegoran lasten sukunimenä oli Rugojev eli suvusta erkanevan sukuhaaran kantaisä on Jegor Gerasimanpoika Rugojev ja kantaäiti Marfa, Ilja Samatajevin tytär Kenttijärvestä.

Tunnettu karjalainen kirjailija Jaakko Rugojev (1918–1993) kuului tähän sukuhaaraan.

8) **Ustenja eli Oksenie** oli syntynyt noin 1732 Kenttijärvestä. Hänen aviomiehensä oli Nikifor Kali-

nanpoika, synt. noin 1731. Nikifor oli joskus vuoden 1745 jälkeen muuttanut rajan takaa Ruotsista Vienan Karjalaan. Vuonna 1754 hänet oli pantu kirjoihin Kivijärvessä ja vuoden 1762 henkikirjan mukaan hän asui perheineen Vuokkiniemessä, missä myös kuoli v. 1779. Lapsia heillä oli seuraavasti: 1) Jakov, synt. noin 1747, 2) Irina, synt. noin 1753, 3) Aleksei, synt. noin 1755, 4) Solomanija, synt. noin 1757, 5) Agafja, synt. noin 1761, 6) Ivan, synt. noin 1763, 7) Konstantin, synt. noin 1764, 8) Leonte, synt. noin 1766 ja 9) Anisim, synt. noin 1773.

Nikiforin kuoleman jälkeen perhe muutti Vuokkiniemestä uuteen Pirttilahden kylään, missä he ja Keynäsjärvestä muuttanut Kiril Ivanovin perhe olivat ehkä tämän uuden kylän ensimmäiset eläjät. Nikifor Kalinanpojan jälkeläiset olivat vuoden 1850 väestönlaskennan mukaan sukunimeltään Kallijev. Näin siis Pirttilahdesta lähtöisin olevan Kallijevin tai Kallion suvun kantaisä on Nikifor Kalinanpoika ja kantaäiti Usteinja, Ilja Samatajevin tytär Kenttijärvestä.

9) **Semen eli Simana** on syntynyt noin 1733 Kenttijärvestä, missä hän myös kuoli 13.11.1789. Hänen vaimonsa oli Ustinja Rodionintytär Remsujeva, synt. noin 1734 Vuokkiniemessä ja kuollut 30.5.1790 Kenttijärvestä. Heillä oli neljä lasta: Jefimija, synt. noin 1753, Panfil, noin 1754, Mihail, noin 1756 ja Anastasija, noin 1769. Vuoden 1782 väestöluettelon mukaan Panfil Simananpojan sukunimeksi oli pantu Iljinov. Vuoden 1850 väestöluettelon mukaan Panfilin pojan Feodorin sukunimenä oli Iljin, mutta jo seuraavasta polvesta eli Feodor Pafilovinpojan lapsista, joita oli kahdesta vaimosta yhteensä 13, suvun sukunimeksi tuli Panfilov. Näin olen **Semen**, Ilja Samatajevinpoika on tämän Kenttijärven **Panfilov-sukuhaaran** kantaisä ja kantaäiti on **Ustenja**, Rodion

Remsujevin tytär Vuokkiniemestä.

Simanan (Semen) tyttäristä Jefimija meni miehelle Jyväskylästä Dmitrei Feodorinpojalle ja Anastasija Luusalmeen Fedor Leonteinojalle. Mihail Simananka otti vaimokseen Jyväskylästä Dmitrein siskon Avdotja Fedorintyttären. Heille syntyi neljä lasta, poika Ivan (1781) ja kolme tyttäret, Agafja, Ksenija ja Agafja pienempi.

Tähän Panfilovin sukuun kuuluu isäni Trofim Osipovits Toivonenkin. Sukunimi Panfilov vaihtui Toivoseksi vuoden 1924 jälkeen, kun vaarini Osip Vasiljevito Panfilov palasi perheeseen Suomesta kotikyläänsä Kenttijärveen.

10) **Osip eli Ossippa** syntyi noin 1738 Kenttijärven. Hänen vaimonsa oli Jyväskylästä Katerina Iivnantytär, syntynyt noin 1734. Heillä oli lapsia ainakin yksi tytär Paraskovja eli Paro, synt. noin 1756. Vuoden 1782 jälkeen Ossipan ja Katerinan jäljet häviävät. Oliko heillä myös poikalapsia ja jos oli, niin mikä heidän sukunimensä oli? Tämä jää toistaiseksi tietämättä.

Tässä ovat tiedot XVIII vuosisadalta Ilja Vasilinpoika Samatajevista Vuokkiniemen volostin Kostamuksen kyläpiirin Kenttijärven kylästä ja hänen monipäisestä lapsiparvestaan, joiden nimet ovat onneksi säilyneet arkistoissa. Tämän suvun edustajat ovat aikoinaan, yli pari sataa vuotta sitten, olleet perustamassa ja asuttamassa peräti seitsemää uutta kylää Vienan saloille: Kenttijärvi, Munankilahti, Ristinieni, Tsenaniemi, Pirttilahti, Niskajärvi ja Vuokinsalmi. Samatajevin suvun jälkeläisiä löytyy nykyäänkin sukunimillä Samodajev, Zamotajev, Harlantjev, Panfilov ja Toivonen. Samatajevin suvun verta on myös Kenijevin, Rugojevin, Kallijevin, Semenovin, Dobrininin, Mäkeläjevin ja Lipkinin suvussa ja sukuhaaroissa.

Ei ole heidän syytään, että noista runsaat pari sataa vuotta sitten syntyneistä kylästä ei ole elossa ainoata-

kaan. Sen, mitä sota ei tuhonnut, sen lopetti sodanjälkeisinä vuosina neuvostovalta. Meidän on kunnioitettava ja tunnettava sukumme historia, tiedettävä esisemmät nimet, elospaikat, kylät jne., ja muistettava, että juuri heidän ansiostaan me, heidän jälkeläisensä,

elämme ja olemme tällä maalla.

RUDOLF TOIVONEN
Petroskoi

Lähteet:

RGADA, Moskova, fond 1209, kirjat 8573,8759; fond350 opis 2, kirjat 2359,

2367, 2369, 2376, 2381, 2387, 2412

GAAO, Arkangeli, fond 29 opis 18, kirja 13
NARK, Petroskoi, fond 4 opis 18, kirjat 9/58

Asiankirjoja Karjalan historiasta 1500-1600 -luvulta, Joensuu-Petroskoi 1987

ERÄS SOTAMUISTO

Ajettaessa Helsingin lähellä Kehä ykköstä idästä länteen ohi Malmin hautausmaan ja oikealle jäävän Malmin lentokentän laskeudutaan alavalente tasangolle. Se oli kauan sitten vuonna 1914 kokonaan luonnonniittä. Nykyisin niille main on kasvanut suuria lähiöitä kuten Pihlajamäki, Pukinmäki, Savela ja Sepänmäki. Mutta palatkaamme ajassa taaksepäin vuoteen 1914.

Tsaarin Venäjä oli sodassa Saksan kanssa, joten Nikolai II tarvitsi sotilaita armeijaansa myös Suomesta. Tuohon aikaan Venäjän armeijassa oli tapana ottaa arvalla miehiä sotapalvelukseen. Vanhempani olivat saapuneet Suomeen vuosisadan vaihteen tienoilla Kiestingistä ja Kiitsjoen kylästä ja asettuneet täällä Uudenmaan läänin Nummen pitäjän Oinolan kylään. Siellä heillä oli kauppaliike.

Kun he vielä olivat Venäjän kansalaisia, niin arvanosto tapahtui täällä. Niin kävi, että se tiesi isälleni kolmen vuoden pestiä ruotuväkeen. Saman kohtalon koki Stepana Loskin Virkkalasta; hänkin oli kotoisin Kiestingistä ja Venäjän kansalainen.

Kaverukset tapasivat toisensa Pukinmäen niityllä ja siitä alkoi yhteinen rekryytiaika, joka kesti molemmilla yhtä kauan, samankäisiä kun olivat.

16 000 miestä eli venäläisen rykmentti oli koottu tälle Vantaanjoen varrella sijaitsevalle aukiolle, sinä joukossa siis molemmat Loskinitkin, Juho ja Stepana. Harjoitukset olivat rankkoja ja monipuolisia. Ohjelmaan kuului ammunnan lisäksi mm. juoksukilpailuja ja puhelintolpan

kokoisiin pylväisiin kiipeämistä. kiipeämisessä isäni olikin haka, koska hän oli saanut kompanian vääpeliltä määräyksen levittää käsiinsä ja vaatteisiinsa pihkaa. Hyvin kävi juoksukilpailussakin, kun viime metreille saakka keulilla painunut venäläinen uskoi, kun isä sanoi hänelle Stoi. Näin isäni oli ensimmäisenä maalissa!

Kun oli riittävästi äksee-rattu ja sotatempuja harjoiteltu, joukot siirrettiin Tallinaan ja sieltä marssien Väinänjoen rantamille, missä vastassa olivat saksalaiset. Marssin aikana saksalainen lentokone seurasi marssivia joukko-osastoja. Taistelut Väinänjoella olivat joskus hyvinkin rajuja, mukana tykistöäkin ja välillä kävi niin, että mies miestä vastaan oteltiin pistimin.

Kuvaavaa senaikaiselle sodankäynnille oli, että taistelun tauottua kumpikin osapuoli keräsi pois haavoittuneet ja kuolleet omalle puolelleen. Tämän hoitivat sanitäärit, ensiapumiehet, joihin isäni Juho Loskin kuului.

Rintamalla oli väliin rauhallisiakin aikoja. Silloin kuri

pääsi vähän höltymään ja johti jonkinlaiseen veljeilyyn vihollispuolen kanssa. Kun Väinänjoki talvella jäätyni, niin vettä haettiin yhteisestä avannosta sopimuksen mukaan, kylläkin eri aikoina. Suhteet kehittyivät niin, että venäläiset toivat vedenhaku-reissuillaan avannolle limppuja ja saksalaiset vastaavasti konjakkia. Tämä sopi kaikille oikein hyvin, mutta sitä kesti vain siihen saakka, kun upseerit saivat asiasta vihiä.

Niin sota alkoi loppua. Juho ja Stepana vapautettiin iän perusteella vakinaisesta väestä ja matka kohti kotia alkoi.

Elettiin vuotta 1917. Pietarissa Suomen asemalla meinasi tulla tenkkapoo, kun litterassa oli määräasemaksi merkitty Kemi: se tarkoitti Vienan Kemiä. Kovasti asiaa selviteltiin. Loskinit selittivät olevansa menossa Suomeen, missä on myös Kemi-niminen kaupunki. Tilanne oli jo sen verran sekava, että konduktööri sanoi kyllästyneenä, että menkää minne haluatte. Niin vihdoin matka jatkui Suomeen.

OLLI KARINOJA

